

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Катерина Валентинова Акабалиева, дм

Катедра по психиатрия, МУ-София

на дисертационния труд на д-р Данко Тонев Аврамов,

Катедра по психиатрия и медицинска психология, Медицински университет – Варна,

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор”

по специалност 03.01.20 - Психиатрия

Тема на дисертационния труд: „Динамика на диагнозата при пациенти с първи психотичен епизод след употреба на психоактивни вещества”

Настоящото становище представям в качеството си на член на Научното жури, назначено със Заповед № Р-109-517/ 16.12.2025г. на Ректора на Медицински университет - Варна, въз основа на решение по Протокол № 51/ 15.12.2025г. на Факултетния съвет и доклад с вх. №103-3024/ 16.12.2025г за изготвяне на становище на д-р Данко Тонев Аврамов - докторант в редовна форма на обучение в докторска програма „Психиатрия“.

За разработване на становището ми бяха предоставени по един екземпляр от дисертационния труд, автореферата на докторанта, автобиография, списък с публикации и всички останали необходими документи. Научен ръководител на докторанта е доц. д-р Деян Хрусафов, дм.

Д-р Данко Аврамов е магистър по медицина (2019) и асистент е в Катедра по психиатрия и медицинска психология към УМБАЛ „Света Марина“ от 2020 до момента. Д-р Аврамов е автор на 2 публикации в специализирани национални издания върху диагностичните проблеми при психози, предизвикани от психоактивни вещества, което е в съответствие с тематиката на докторската дисертация.

Темата на дисертационния труд е особено актуална, тъй като първият психотичен епизод представлява ключов момент за диагнозата, терапевтичния подход и прогнозата на

психотичните разстройства. Диференцирането между първична и индуцирана психоза е от съществено значение за оптимизиране на ранната диагностика, лечението и дългосрочния изход при пациентите, както и за по-добро разбиране на прогностичните маркери.

Дисертационният труд съдържа 148 страници и се базира на 201 литературни източници на кирилица и латиница. Представеният труд е структуриран в девет подраздела: I. Въведение; II. Литературен обзор; III. Цел и задачи; IV. Материал и методология; V. Резултати и обсъждане; VI. Изводи и заключение; VII. Литература; VIII. Приложения

Литературният обзор обсъжда задълбочено на 31 страници динамиката на диагнозата при първи психотичен епизод, като успешно интегрира съвременни литературни данни, утвърдени прогностични фактори и клинично значими показатели като диагностична нестабилност, повторна хоспитализация и прогноза. Авторът коректно систематизира основните предиктори за диагностичен преход към шизофреничен, афективен и шизоафективен спектър, като ги подкрепя с актуални популационни изследвания, систематични обзори и метаанализи.

Цел и задачи:

Целта е подробно и точно формулирана. Задачите са свързани с определената цел. При формулирането им се използва ясен и точен стил. **Работните хипотези** са формулирани в ясно причинно-следствено отношение и са пряко обвързани с главната цел и поставените задачи на дисертационния труд и кореспондират с актуалните данни от литературния обзор.

Контингентът на изследването включва 41 лица с диагноза, отговаряща на критериите за първи психотичен епизод след употреба на ПАВ и контролната група е съставена от 40 лица с диагноза първи психотичен епизод, при които не се установяват данни за предхождаща употреба на ПАВ.

Методи на изследването:

Използвани са оценъчни и самооценъчни скали. Комбинацията от използване на стандартизирани скали, клинично интервю и допълнителни данни от документи и близки, повишава надеждността на диагнозата и обективността на събраната информация. Лабораторните тестове позволяват верификация на употребата на ПАВ.

За обработката на материала са използвани няколко вида параметрични, непараметрични и корелационни анализи. Комбиниране на параметрични и непараметрични тестове показва, че авторът отчита различните характеристики на данните (разпределение, размер на извадката, тип променливи) и избира подходящи методи, което увеличава надеждността на анализа.

Методите са адекватни на целта и позволяват решаване на поставените задачи.

Резултати и обсъждане:

При пациентите с първи психотичен епизод, свързан с употреба на психоактивни вещества, се наблюдава по-ранно начало на психозата, по-нисък образователен и социален статус и преобладаваща дългогодишна комбинирана употреба, което корелира с по-висока честота на рецидиви и хоспитализации. Диагностичната динамика показва тенденция към хронификация и преход към шизофреничен спектър, като параноидната шизофрения се установява при 34,1% от пациентите, като връзката между началната и окончателната диагноза е статистически значима. Редукцията на позитивната симптоматика е основен предиктор за функционално възстановяване, докато негативните симптоми остават устойчиви и резистентни към краткосрочно лечение. В сравнение с контролната група, пациентите с ПАВ показват по-бавно възстановяване и по-ниско глобално функциониране, което потвърждава неблагоприятното влияние на ПАВ върху протичането и изхода на психотичния процес.

В обобщение проучването е прецизно осъществено и резултатите от него са добросъвестно, подробно и последователно представени, с помощта на 43 таблици и 60 фигури и графики. Обсъждането на получените резултати през призмата на съществуващите други проучвания позволява анализиране на основните обсъждани теми.

Изводи и приноси:

Поставени хипотези са „напълно или частично потвърдени“, което показва консистентност между предварителните очаквания и емпиричните резултати. Изследването има значим принос както в теоретично, така и в практическо отношение, тъй като доказва статистически и клинично значими различия между психози с и без ПАВ, предоставя емпирично доказателство за диагностичен преход към хронични форми, идентифицира групи с висок риск и подчертава нуждата от ранна интервенция.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд на д-р Динко Тонев Аврамов на тема: „**Динамика на диагнозата при пациенти с първи психотичен епизод след употреба на психоактивни вещества**” се основава на задълбочено литературно проучване и на самостоятелно изследване на достатъчен брой пациенти.

Трудът на д-р Динко Тонев Аврамов е осъществен посредством достатъчен брой, адекватни на целта методи. Получените данни са обработени съответно на поставените задачи и резултатите са добросъвестно и подробно представени, с богато онагледяване с таблици и фигури, като демографските фактори са подробно проучени. Представено е обсъждане на собствените резултати на фона на данните на други автори по темата,

формулирани са изводи и приноси, които отразяват ценността на разработката. Резултатите на автора са в по-голямата си част с потвърдителен характер по отношение на съществуващи други проучвания, което показва способност за адекватно формулиране на хипотези.

Представеният труд на д-р Динко Тонев Аврамов съответства напълно на всички изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

В обобщение препоръчвам на уважаемото жури да присъди на д-р Динков Тонев Аврамов образователна и научна степен „доктор“.

Рецензент:

09.02.2026

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679